

Zora Zámečnicková: Zkušenost z Anglie – o češtinu není zájem

Jsem kvalifikovaná učitelka češtiny a už 4 roky mám v Manchesteru českou školu jak pro děti, tak pro cizince, kteří se chtějí naučit česky. Češtinu a povědomí o historii a poslání českého národa udržuju tady v zahraničí sama na své náklady. Protože ze strany českých úřadů nefunguje smysluplná pomoc, ani dobrá vůle pomoci jsou moje zkušenosti.

Momentální situace s češtinou není dobrá, ze strany českých rodičů není zájem o výuku češtiny, hlavně proto, že je potřeba tuto aktivitu platit jako každou jinou. Rodičům v mém okolí téměř nevadí, že jejich dítě neumí moc nebo vůbec česky, a nevidí důvod, proč by se to mělo učit. Mnozí lidé, kteří odešli do zahraničí, nemají moc pozitivní vztah k České republice a k tomu, co se tam děje, takže ani nemají potřebu udržovat své kořeny a jazyk. Z českého prostředí se aktivně zajímají především o zábavné akce typu rockových kapel a známých programů z TV. To, co je nabízeno z oficiálních míst jako „česká kultura“, jako programy nejrozličnějších klasických umělců a hudebníků, tyto lidi upřímně nezajímá.

Velkou roli ovšem hraje skutečnost, kde lidé žijí. V Londýně, kam jezdí mnoho českých kvalifikovaných lidí za prací i s dětmi, protože je vyslala nějaká organizace, je mnohem více zodpovědný přístup k výuce češtiny. Mimo Londýn je zájem o češtinu radikálně menší. Odpovídá to odlišné mentalitě lidí, kteří tu přicházejí za prací, a pro které vzdělání není příliš důležité.

V mnoha rodinách se doma mezi dospělými mluví česky, ale děti, které celé dny žijí v anglickém prostředí, sice rozumí, ale nechtějí v češtině komunikovat. Je pro ně pohodlná angličtina. Když jsem učila tyto děti, zjistila jsem, že ony umí češtinu na tzv. kuchyňské úrovni, kdy něco rozumí, málo se domluví, ale nemají slovní zásobu a neumějí skloňovat a časovat. Takže je nelze vyučovat v plném rozsahu podle standardních českých školních vzdělávacích programů tak, jak to propaguje systém Českých škol bez hranic. Nejsou schopny přijít a začít se učit podle českých učebnic. Potřebují včasnou a systematickou kvalifikovanou přípravu.

Díky propagaci mé vlastní školy (která vznikla jako druhá v Anglii) jsem inspirovala mnohé další české školičky v Anglii. Všechny, které znám, však existují pouze na úrovni tzv. play groups, kde si děti nějak hrají s dalšími dětmi, mluví česko-anglicky, ale není tam **SYSTEMATICKÁ VÝUKA** češtiny, protože tyto skupiny nemají kvalifikované učitele, kteří by znali, jak systematicky učit a uměli dát skupinám dlouhodobý program.

Znám tady v Anglii pouze jedinou kvalifikovanou českou školu, která inspirovala mne, a to je škola Zuzany Jungmanové v Londýně. Tam je výuka češtiny na velmi dobré úrovni a má podporu dostatku kvalifikovaných učitelů a pomocníků a české ambasády.

Naše škola v Manchesteru (Czech Wells) je současně místem, kde přijíždí každý rok na pracovní stáž řada studentů z českých univerzit v rámci programu Erasmus, a letos jsme přijali žádost i od kvalifikovaných učitelů s dlouholetou praxí. Máme smlouvu o spolupráci s Ostravskou univerzitou, ale přijíždějí k nám stážisté z celé republiky. Takže po odborné stránce jako škola jsme připraveni na výuku češtiny, ale ze strany místních rodičů o to není valný zájem. Protože jejich mentalita je odlišná od lidí, kteří přicházejí jako odborníci do Londýna. Nicméně já se nevzdávám a dále udržuju povědomí o škole i češtině, o České republice. :-)

Co se s touto situací dá dělat? Změnit přístup k češtině a k českým lidem v zahraničí. :-)

Pokud existuje systém nějaké podpory z české strany, většinou je to spojeno s tím klasickým českým „kdo je s kým kamarád, ten má protekci a jiné podmínky“. Ať už v systému Českých škol bez hranic, nebo v českých centrech, nebo na ambasádách. Pomáhá se jenom někomu, komu se chce pomoci.

Vím, že stát poskytuje nějaké granty českým školám v zahraničí, ale zjistila jsem, že to je k ničemu, protože to je většinou jenom na pomůcky pro výuku. Jenže náš největší a trvalý problém je **jak zaplatit nájem prostor a mzdu** těm, kdo se podílejí na chodu školy. Na to však příspěvky nejsou a tak vlastně celý provoz školy si hradím z toho, co vydělám sama. Na to, abyste učili 2 hodiny týdně nepotřebujete extra mnoho pomůcek, a už vůbec vás to nezajímá, když nemáte **kde a za co** provozovat školu, nemáte na nájem, a z čeho zaplatit učitele a další lidi (webmaster, účetní, jiné služby...).

Shrnutí a podtrženo – pokud bude pokračovat lhostejnost českého státu vůči lidem a češtině v zahraničí – bude pokračovat i vymírání češtiny. Zábavné akce z české strany mohou být příjemné pro školy, které mají dostatek ale češtinu nikoho nenaučí. A já vidím stále jedno a totéž ze strany oficiálních míst – podporu zábavy, **ne podporu kvalifikované a systematické výuky češtiny**. Každý, kdo se v této oblasti prosazuje, tak to dělá jenom na základě vlastního úsilí, vlastních peněz a vlastní zodpovědnosti k rodnému jazyku.